

Številka: U-I-83/21-11
U-I-84/21-11
U-I-86/21-15
Datum: 12. 4. 2021

**DELNO ODKLONILNO, DELNO PRITRDILNO LOČENO MNENJE
SODNIKA MARKA ŠORLIJA K SKLEPU ŠT. U-I-83/21, U-I-84/21,
U-I-86/21 Z DNE 8. 4. 2021**

1. Glasoval sem za sprejem pobud za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 11. člena Odloka o določitvi pogojev vstopa v Republiko Slovenijo zaradi zajezitve in obvladovanja nalezljive bolezni COVID-19 (1. točka izreka sklepa). Pri tem sem upošteval ustaljeno ustavnosodno presojo, po kateri se šteje, da splošni predpis neposredno posega v pravice, pravne interese oziroma pravni položaj posameznika, če bi pobudnik izdajo posamičnega akta lahko dosegel le tako, da bi izpolnil znake prekrška.

2. Podpreti pa nisem mogel odločitve o začasnem zadržanju 11. člena Odloka. V odklonilnem delu ločenega mnenja pojasnujem svoje stališče v zvezi s tem vprašanjem.

3. S pojavom britanske različice virusa SARS-CoV-2 v tretjem valu epidemije je večina držav članic EU sprejela dodatne ukrepe za preprečitev širjenja okužb in posledic, ki iz njih izvirajo. Sveženj ukrepov za t. i. delno ustavitev javnega življenja v času med 1. in 12. 4. je sprejela tudi slovenska vlada. Del tega svežnja je bil tudi ukrep prepovedi potovanj v države oziroma njihove administrativne enote na rdečem seznamu s taksativno določenimi izjemami.

4. Deklarirani cilj ukrepa je bil – skupaj z ostalimi ukrepi svežnja – preprečitev širjenja okužb zdravih oseb in s tem zagotovitev sposobnosti zdravstvenega sistema za zdravljenje obolelih oseb.¹

¹ Glej novinarska konferenca Vlade Republike Slovenije, 1. 4. 2021: Vlada in strokovnjaki z delnim zaprtjem ciljajo predvsem na razbremenitev bolnišnic s covidnimi bolniki, saj naj bi jih po projekcijah lahko razbremenili z nekaj 100 postelj, v intenzivni negi za 50–60 postelj, brez zaprtja države bi po besedah dr. Cizlja z Inštituta Jožef Stefan sredi maja lahko bilo v bolnišnicah več kot 1100 covidnih bolnikov, z ukrepi pa ciljajo, da bi to število znižali na med 300 in 800.

5. Ustavno sodišče je v tej fazi postopka odločalo o sprejemu pobud za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 11. člena Odloka in o predlogih za začasno zadržanje izvrševanja navedene določbe. Kadar Ustavno sodišče odloča o začasnem zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa, ne presoja, ali je ta ustavnoskladen, temveč tehta med škodljivimi posledicami, ki bi jih povzročilo izvrševanje morebiti protiustavnih določb predpisa, in škodljivimi posledicami, ki bi nastale, če se morebiti ustavnoskladne določbe izpodbijanega predpisa začasno ne bi izvrševale.

6. Kaj je pri odločanju v tej zadevi tehtala večina? Na eno stran tehtnice je položila ugotovitev, da bi nadaljnje izvrševanje izpodbijane določbe posegalo v pravico do zapustitve države velikega števila prebivalcev Republike Slovenija. Nadalje, da lahko omejitev svobode gibanja posredno povzroči še številne druge težko popravljive ali nepopravljive škodljive posledice na področju telesnega in duševnega zdravja, premoženja, družinskega življenja in na drugih področjih. Nadalje, da omejevanje izstopa iz države lahko vpliva tudi na izvrševanje pravice do svobodne gospodarske pobude (18. točka obrazložitve sklepa). Kot škodljive posledice na drugi strani tehtnice pa je večina štela, da bi z neizvrševanjem izpodbijane določbe Odloka lahko nastale "določene škodljive posledice za javno zdravje, ki je pomembna vrednota".

7. Takšno tehtanje po moji oceni ni korektno. Tudi če štejemo, da bi s kratkotrajno prepovedjo nenujnih potovanj iz države res lahko nastale celo nepopravljivo škodljive posledice, npr. na področju telesnega in duševnega zdravja, ali ne bi morala biti na drugi strani tehtnice realna možnost ogrožitve ali izgube zdravja in življenja posameznikov in ne neke "določene", vendar povsem nedefinirane škodljive posledice za javno zdravje.²

8. Človekovo življenje je ena vrhovnih ustavnih dobrin, pravica do življenja mora biti najmočneje varovana (17. člen Ustave). Poseg v pravico do življenja predstavljajo že situacije, v katerih bi bilo ogroženo življenje posameznika. Po moji oceni bi bilo pri presoji možnih škodljivih posledic ene ali druge odločitve Ustavnega sodišča treba tehtati na eni strani škodljive posledice za zdravje in življenje posameznika in na drugi škodljive posledice, ki bi lahko nastale z izvrševanjem 11. točke Odloka in so navedene v 18. točki sklepa. Izven dvoma je, da pretehta pravica do zdravja in življenja posameznika.

9. Strinjam se s presojo, da so izjeme od prepovedi potovanj po Odloku določene preozko. Na primer Belgija že od 8. 3. 2021 do 18. 4. 2021 prepoveduje nujna potovanja iz države, a bolj široko določa izjeme.³ Pri odločanju sem predlagal začasno zadržanje 11. člena Odloka za primere nujnih potovanj, ki niso uvrščena med izjeme, in

² Glej novinarska konferenca Vlade Republike Slovenije, 1. 4. 2021, dr. Leon Cizelj z Instituta Jožef Stefan: "Včeraj je bilo potrjenih 1.335 okužb, od teh jih bo približno 80 odšlo v bolnišnico, 20 jih bo končalo na intenzivnih oddelkih, od 10 do 15 jih bo verjetno umrlo."

³ Glej <https://travelbans.org/europe/>.

sicer: kadar gre za nujne družinske razloge, poklicne oziroma poslovne razloge in razloge izpolnjevanja pravnih obvez ali dolžnosti. Tako bi bila v preostalih treh dneh veljavnosti Odloka prepovedana le nenujna potovanja. O predlogu žal ni bilo razprave in ni bilo slišati argumentov za ali proti predlogu. Druga možnost odločitve v tej zadevi pa je bila vsebinska presoja skladnosti ukrepa z Ustavo, ki bi bila glede na kratko obdobje veljavnosti Odloka najbolj smiselna in je bila pravzaprav dejansko že opravljena. Tako iz 21. in 22. točke obrazložitve sklepa izhaja, da je bila deloma že opravljena presoja sorazmernosti. Čemu torej začasno zadržanje in ne vsebinska odločitev?

10. Če bi se o začasnem zadržanju odločalo le v skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo, to je zgolj na podlagi tehtanja možnosti nastanka škodljivih posledic, izvrševanje 11. člena Odloka po moji oceni ne bi smelo biti začasno zadržano.

Marko Šorli
Sodnik